EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 01 19
COM(2018) 36 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

2016–2017 m. ataskaita dėl bendrosios lengvatų sistemos

{SWD(2018) 23 final} - {SWD(2018) 24 final} - {SWD(2018) 25 final} -
{SWD(2018) 26 final} - {SWD(2018) 27 final} - {SWD(2018) 28 final} -
{SWD(2018) 29 final} - {SWD(2018) 30 final} - {SWD(2018) 31 final} -
{SWD(2018) 32 final}

1. ĮVADAS

Šioje ataskaitoje ir prie jos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente[1] vertinamas bendrosios lengvatų sistemos (toliau – BLS) poveikis 2016–2017 m., pirmiausia – BLS+ lengvatomis besinaudojančių šalių pasiekti rezultatai. Pagal BLS reglamentą[2] ši ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai turi būti pateikiama kas dvejus metus.

Pagal bendrąją lengvatų sistemą ES tebepirmauja padėdama besivystančioms šalims užtikrinti darnų vystymąsi ekonominėmis prekybą skatinančiomis priemonėmis. Prekybos lengvatos, kuriomis galima skatinti visuotines žmogaus teisių, socialinio teisingumo ir aplinkos apsaugos vertybes, yra neatsiejama Komisijos strategijos *Prekyba visiems*[3] dalis. Sudarant palankias sąlygas patekti į ES rinką, BLS lengvatomis besinaudojančioms šalims suteikiama galimybė gauti papildomų pajamų iš tarptautinės prekybos ir padedama mažinti skurdą, skatinti darnų vystymąsi, žmogaus teises ir gerą valdymą.

1.1. Trys BLS priemonės

Taikomos trys skirtingos BLS prekybos lengvatų priemonės. Jos išsamiai nurodytos 2016 m. BLS ataskaitoje[4] ir apibendrinamos toliau:

- pagal bendrąją priemonę (**įprastinę BLS**) sumažinti muitai taikomi maždaug 66 proc. visų ES tarifų pozicijų mažas ir mažesnes nei vidutines pajamas gaunančioms šalims[5], nesinaudojančioms kita lengvatine patekimo į ES rinką tvarka. 2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu įprastinės BLS lengvatomis naudojosi 23 šalys (žr. 1 lentelę);

- pagal specialią darnaus vystymosi ir gero valdymo skatinamąją priemonę (**BLS+**) muitai visiškai netaikomi iš esmės toms pačioms 66 proc. tarifų pozicijų kaip pagal įprastinę BLS reikalavimus atitinkančioms ekonomikos įvairinimo ir eksporto apimties atžvilgiu pažeidžiamoms šalims. Savo ruožtu lengvatomis besinaudojančios šalys turi ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti BLS reglamente išvardytas 27 pagrindines tarptautines konvencijas, kuriomis reglamentuojamos žmogaus ir darbo teisės, aplinkos apsauga ir geras valdymas. 2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu BLS+ lengvatomis naudojosi 10 šalių (žr. 2 lentelę);

- pagal specialiąją priemonę „Viskas, išskyrus ginklus“ (toliau – **VIG**) šalims, kurias Jungtinės Tautos (toliau – JT) priskiria mažiausiai išsivysčiusioms šalims, suteikiama

[1] Pirmoji dvimetė 2014–2015 m. BLS ataskaita buvo paskelbta 2016 m. sausio mėn. adresu http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154180.pdf.

[2] Reglamentas (ES) Nr. 978/2012, kuriuo taikoma bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistema.

[3] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154147.pdf

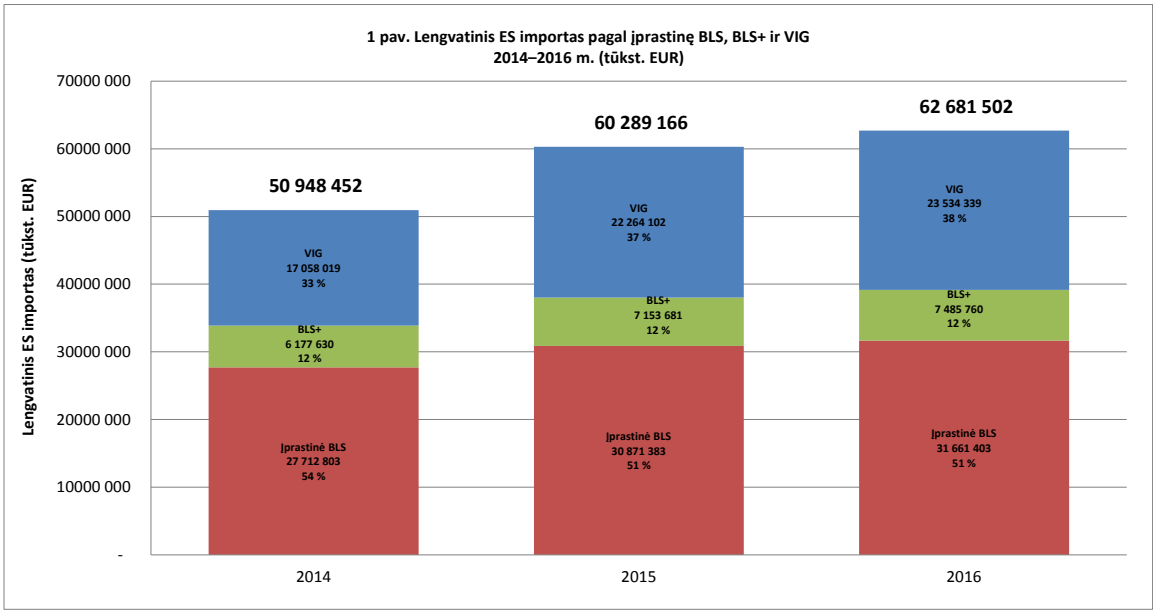
[4] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/january/tradoc_154180.pdf

[5] http://databank.worldbank.org/data/download/site-content/CLASS.xls

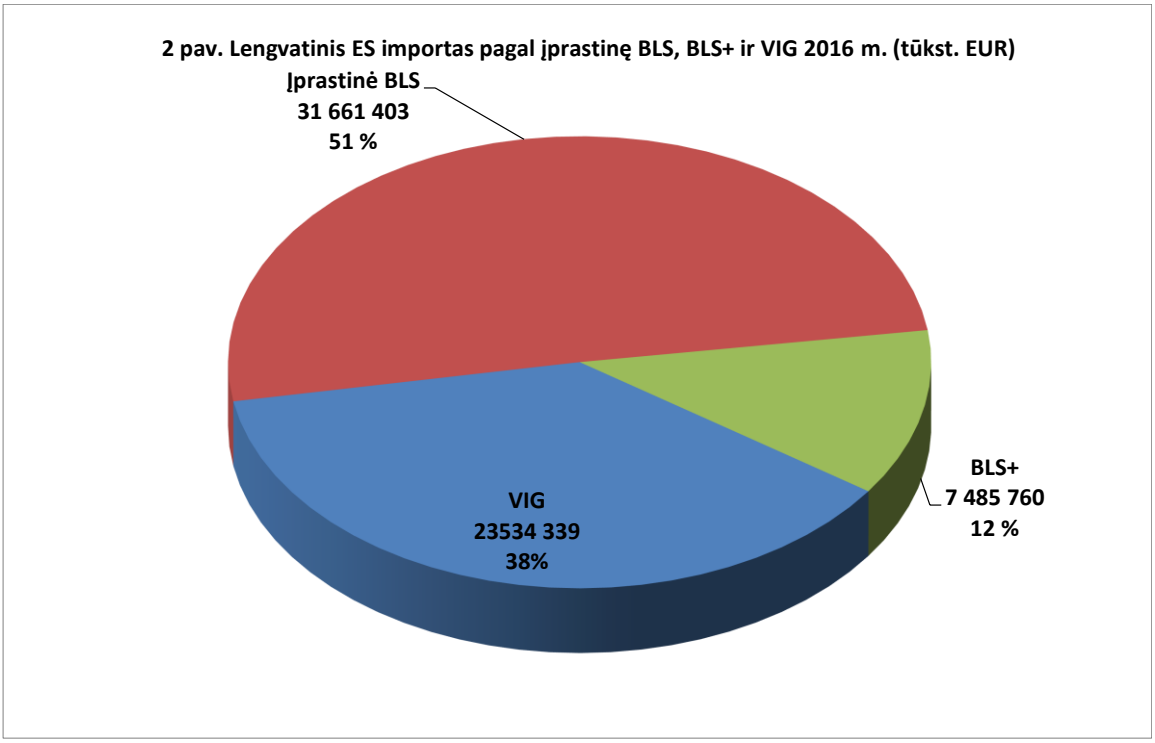
galimybė be muitų ir kvotų tiekti ES rinkai visus produktus, išskyrus ginklus ir šaudmenis. Kitaip nei pagal įprastinę BLS ir BLS+, laisvosios prekybos susitarimą (toliau – LPS) su ES sudariusios šalys VIG statuso nepraranda. 2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu VIG lengvatomis naudojosi 49 šalys (žr. 3 lentelę).

2016 m. importo į ES, kuriam taikytos BLS lengvatos, vertė sudarė 62,6 mlrd. EUR; šią sumą galima išskaidyti taip: 31,6 mlrd. EUR iš įprastinės BLS šalių, apie 7,5 mlrd. EUR iš BLS+ lengvatomis besinaudojančių šalių ir 23,5 mlrd. EUR iš VIG lengvatomis besinaudojančių šalių (išsami informacija pateikta 4–7 lentelėse)[6].

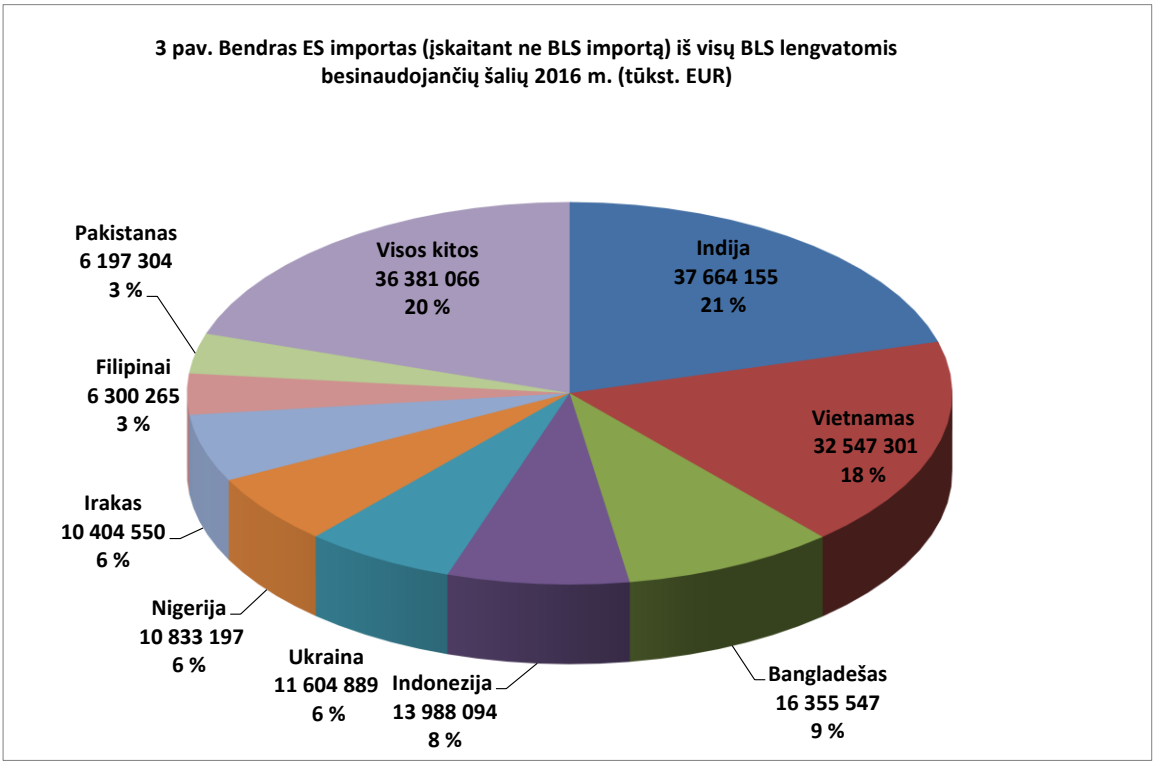
1 ir 2 pav. apžvelgiamas importas pagal minėtas tris priemones.

6 Visos šioje ataskaitoje pateiktos statistinės informacijos šaltinis – 2017 m. rugsėjo mėn. Eurostato duomenys. Bendras importas iš trečiųjų šalių gali būti mažesnis už bendrą faktinį importą, nes neįtraukiama: konfidenciali prekyba, KN 99 skyrius, kuris neįtraukiamas į BLS susitarimus, ir prekyba dėl laikinojo įvežimo ir išvežimo perdirbti.

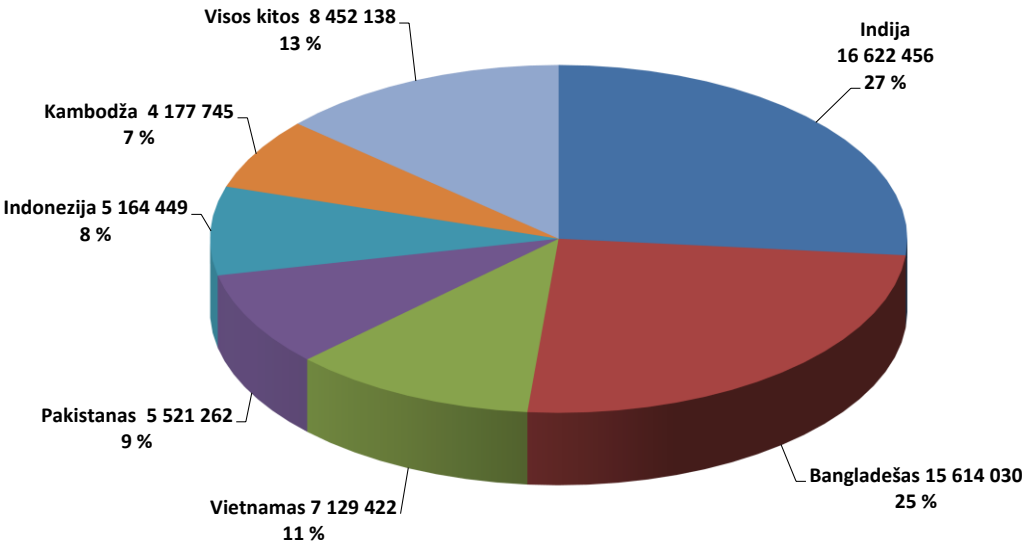

Iš 3 pav. matyti, kad didžiausia viso ES importo iš BLS lengvatomis besinaudojančių šalių (įskaitant ne BLS importą) dalis teko dviem šalims: Indijai ir Vietnamui – abi jos naudojasi įprastinės BLS lengvatomis. Trečia pagal dydį dalis teko Bangladešui, besinaudojančiam VIG lengvatomis.

Iš 4 pav. matyti, kad Indija, Bangladešas ir Vietnamas taip pat yra trys daugiausia lengvatomis besinaudojančios šalys, vertinant vien BLS lengvatinį importą.

4 pav. Bendras BLS lengvatinis ES importas iš visų BLS lengvatomis besinaudojančių šalių 2016 m. (tūkst. EUR)

2. ĮPRASTINĖS BLS PRIEMONĖ

2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu įprastinės BLS lengvatomis naudojosi 23 šalys (1 lentelė). Per šį laikotarpį penkios šalys iš įprastinės BLS pasitraukė, pasikeitus jų patekimo į ES rinką sąlygoms (joms taikomas LPS) arba ekonominiam statusui (Pasaulio bankas trejus metus iš eilės jas priskyrė prie didesnes nei vidutines pajamas gaunančių arba aukštesnės kategorijos šalių). Toliau pateiktame 5 pav. matyti lengvatinio importo[7] į ES pagal įprastinę BLS pasiskirstymas 2016 m.

Indija

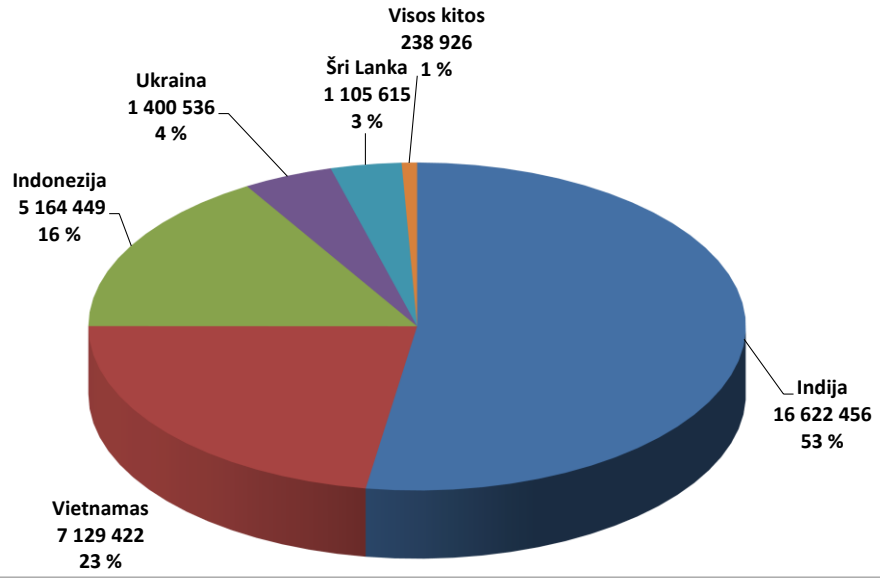
Nuo 2014 m. keliems produktų skyriams, įskaitant tekstilę, BLS taikymas laipsniškai mažinamas, nes jie nebeatitiko BLS prekybos lengvatų taikymo reikalavimų. Nepaisant laipsniško mažinimo, Indija išlieka didžiausia eksportuotoja į ES pagal BLS. 2016 m. Indijos tekstilės ir drabužių eksporto į ES vertė sudarė 7,6 mlrd. EUR, iš jų 5,7 mlrd. EUR – pagal įprastinę BLS.

Vietnamas

2016 m. importas iš Vietnamo sudarė 23 proc. bendro importo iš visų įprastinės BLS lengvatomis besinaudojančių šalių, vertinant jas kartu. Vertinant vien BLS importą iš Vietnamo matyti, kad beveik 40 proc. jo sudarė avalynė.

Produktų iš įprastinės BLS lengvatomis besinaudojančių šalių skyrių sąrašas peržiūrimas kas trejus metus. Paskiausiai ši peržiūra atlikta 2016 m., o peržiūrėtas produktų skyrių sąrašas įsigaliojo 2017 m. sausio 1 d.[8] Produktai, kuriems nebereikėjo paramos BLS lengvatomis, iš sąrašo buvo pašalinti.

5 pav. Įprastinės BLS lengvatinis ES importas 2016 m. (tūkst. EUR)

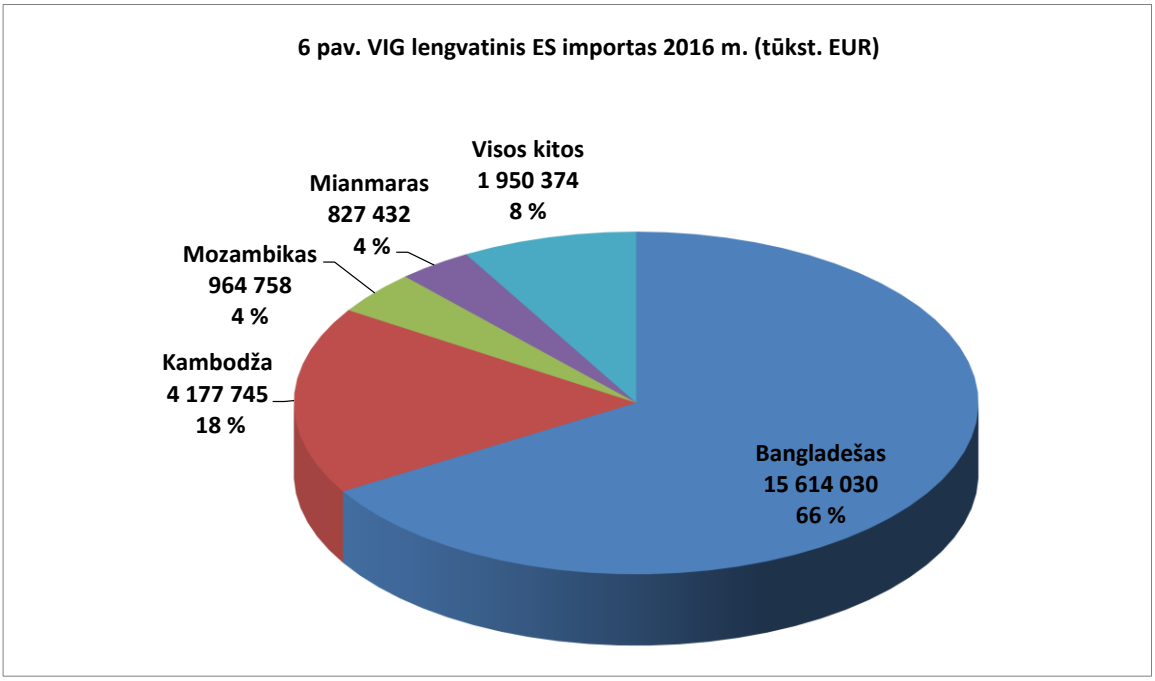
[7] Lengvatinis importas yra reikalavimus atitinkantis importas, kuriam taikomos BLS lengvatos buvo faktiškai panaudotos.

[8] 2016 m. kovo 8 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/330 (OL L 62, 2016 3 9, p. 9).

3. VIG PRIEMONĖ

VIG yra pavyzdinė ES prekybos priemonė, kuria neturtingiausioms ir silpniausioms pasaulio šalims (mažiausiai išsivysčiusioms šalims) siekiama padėti pasinaudoti prekybos galimybėmis. 2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu VIG lengvatomis naudojosi 49 šalys (žr. 3 lentelę).

6 pav. matyti 2016 m. lengvatinio importo iš VIG lengvatomis besinaudojančių šalių pasiskirstymas pagal vertes ir procentines dalis. Didžiausia VIG importo dalis teko Bangladešui (66 proc.), po jo – Kambodžai (18 proc.).

3.1. Stipresnis bendradarbiavimas su tam tikromis VIG lengvatomis besinaudojančiomis šalimis

Komisijos strategijoje ***Prekyba visiems*** nurodyta, kad ES išimtinėmis aplinkybėmis gali laikinai atšaukti įprastinės BLS ir VIG lengvatas, ypač jei yra BLS reglamente išvardytose žmogaus ir darbo teisių konvencijose nustatytų principų rimtų ir sistemingų pažeidimų.

Mianmaras

Pripažinus Mianmaro pastangas pradėti plataus užmojo politinę, socialinę ir darbo reformą, 2013 m. jam vėl suteiktas šalies, kuriai taikomos VIG lengvatos, statusas. Neseniai Rachinų valstijoje susidarė labai didelį susirūpinimą keliantį humanitarinė ir su žmogaus teisėmis susijusi padėtis. ES primygtinai ragino Mianmaro vyriausybę suteikti neribotas galimybes teikti visapusišką humanitarinę pagalbą ir sudaryti sąlygas visiems pabėgėliams grįžti saugiai, savanoriškai ir oriai. ES paragino Mianmarą ieškoti būdų, kaip būtų galima ilgam išspręsti struktūrines problemas Rachinų valstijoje, laikantis tarptautinių įsipareigojimų ir VIG reikalavimų.

Glaudžiau bendradarbiaudama ES ėmė vykdyti intensyvesnį dialogą su keliomis VIG šalimis, siekdama daryti spaudimą imtis konkrečių su dideliais pagrindinių žmogaus ir darbo teisių trūkumais susijusių veiksmų ir ieškoti tvarių sprendimų, kaip šiuos trūkumus būtų galima pašalinti. Jei per dialogą nepavyksta pasiekti rezultatų, ES yra pasirengusi kaip kraštutinę priemonę pradėti BLS atšaukimo procedūrą, tinkamai atsižvelgdama į ekonominį ir socialinį šio atšaukimo poveikį.

Dėl Mianmaro pažymėtina, kad ES kartu su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Japonija, Danija ir Tarptautine darbo organizacija (toliau – TDO) dalyvauja įgyvendinant *Darbo teisių ir praktikos gerinimo Mianmare iniciatyvą*, kuria siekiama skatinti TDO tarptautinių darbo standartų laikymąsi ir atsakingą verslo praktiką. Šis tarptautinis suinteresuotųjų subjektų forumas padeda nustatyti darbo teisės reformos procesą Mianmare kaip prioritetą ir skatinti socialinių partnerių tarpusavio ryšius.

Bangladešas

VIG prisidėjo prie socialinio ir ekonominio jo vystymosi, nes buvo sukurta milijonai galimų darbo vietų gatavų drabužių pramonėje, kurioje daugiausia dirba moterys. Vis dėlto, kad būtų galima didinti gerovę ir užtikrinti deramą darbą, šie pokyčiai turi vykti laikantis pagrindinių žmogaus ir darbo teisių, pirmiausia – asociacijų laisvės. Kad nereikėtų imtis tolesnių veiksmų, ES turi matyti, kad padėtis iš tikrųjų ilgam pagerėja.

Pablogėjus žmogaus ir darbo teisių padėčiai Bangladeše ir Kambodžoje, Komisija ir Europos išorės veiksmų tarnyba (toliau – EIVT) aktyviau bendradarbiavo su šiomis šalimis ir įtraukė į veiklą atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant nevyriausybines organizacijas (toliau – NVO), pilietinės visuomenės organizacijas (toliau – PVO), tarptautines organizacijas, socialinius partnerius ir įmones.

Bangladeše Komisija išreiškė susirūpinimą dėl darbo teisių, pirmiausia – asociacijų laisvės, ir bendros iniciatyvos, vadinamojo *Tvarumo susitarimo dėl nuolatinio darbo teisių bei gamyklų saugos gerinimo Bangladešo gatavų drabužių ir trikotažo gaminių pramonėje*, įgyvendinimo. ES ypač atkreipė dėmesį į tai, kad vienas iš prioritetinių veiksmų yra Bangladešo darbo įstatymo ir Gamybos eksportui zonos įstatymo suderinimas su TDO darbo teisių konvencijomis.

Kambodža

ES bendradarbiauja su Kambodža siekdama spręsti žmogaus teisių problemas, susijusias su ginčais dėl cukranendrių plantacijų koncesijos, ir problemas, susijusias su darbo teisėmis, pirmiausia – asociacijų laisve. Kad nereikėtų imtis tolesnių veiksmų, ES turi matyti, kad padėtis iš tikrųjų ilgam pagerėja.

Kambodžoje ES paragino Vyriausybę sukurti nepriklausomą ir skaidrų mechanizmą, pagal kurį būtų galima nagrinėti kompensacijų reikalavimus, teikiamus suteikus žemės naudojimo ekonominiais tikslais koncesijas cukranendrių plantacijoms.

Stipresnis bendradarbiavimas pirmiausia grindžiamas esamomis TDO ir kitų JT organų, stebinčių, kaip įgyvendinamos žmogaus teisių ir darbo teisių konvencijos, pateiktomis rekomendacijomis ir išvadomis. Pagal šias rekomendacijas ir išvadas galima objektyviai ir skaidriai vertinti, kaip įgyvendinami prisiimti tarptautiniai įsipareigojimai.

Per šį procesą pavyko daryti spaudimą vyriausybėms, kad jos spręstų susirūpinimą keliančius klausimus, ir jau pastebimi teigiami pokyčiai. Kartu šie klausimai darniai ir koordinuotai kelti visais susijusiais kanalais (pvz., prekybos komitetuose, per politinius dialogus arba dialogus žmogaus teisių klausimais).

Pažanga teikia vilčių. Vis dėlto, jei konstruktyviomis mūsų pastangomis per dialogus nepavyks pasiekti pakankamų rezultatų, ES kaip kraštutinę priemonę yra pasirengusi pradėti BLS atšaukimo procedūrą. Tokiu sprendimu bus tinkamai atsižvelgiama į neigiamus su galimu BLS lengvatų atšaukimu susijusius ekonominius, socialinius ir humanitarinius padarinius.

4. BLS+ PRIEMONĖ

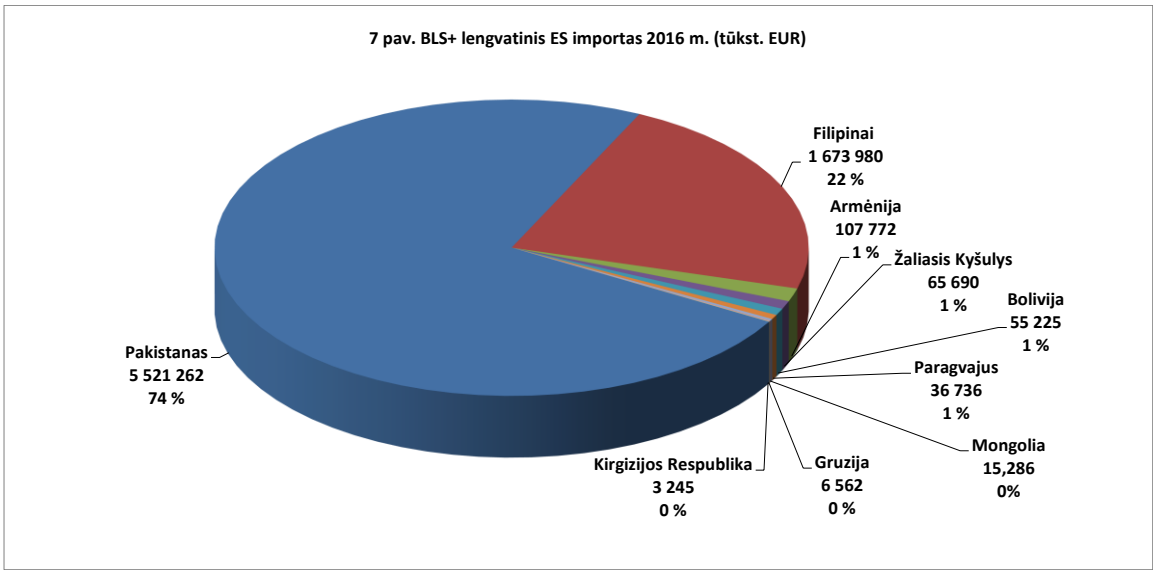
BLS+ yra viena iš pagrindinių ES priemonių, kuriomis siekiama skatinti darnų vystymąsi pažeidžiamose besivystančiose šalyse. BLS+ šalys gali naudotis lengvesnės prekybos su ES pranašumais, jei veiksmingai įgyvendina 27 pagrindines tarptautines žmogaus ir darbo teisių, aplinkos apsaugos ir gero valdymo konvencijas.

4.1. BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys

2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu BLS+ lengvatomis naudojosi 10 šalių: Armėnija, Bolivija, Filipinai, Gruzija, Kirgizija, Mongolija, Pakistanas, Paragvajus, Šri Lanka ir Žaliasis Kyšulys (žr. 2 lentelę).

Gruzija 2017 m. sausio 1 d. nustojo naudotis BLS+ lengvatomis, nes jai buvo suteikta galimybė patekti į rinką lengvatinėmis sąlygomis pagal išsamų ir visapusišką laisvosios prekybos susitarimą (toliau – išsamus ir visapusiškas LPS) su ES. Kirgizija BLS+ lengvatomis besinaudojančia šalimi tapo netrukus po to, kai prasidėjo ataskaitinis laikotarpis (2016 m. sausio mėn.). Šri Lanka, kuri 2010 m. iš BLS+ buvo pašalinta, į ją vėl įtraukta 2017 m. gegužės mėn. Paragvajui, kurį Pasaulio bankas trejus metus iš eilės priskyrė prie didesnes nei vidutines pajamas gaunančių šalių, BLS+ nebebus taikoma nuo 2019 m. sausio 1 d.

Toliau pateiktame 7 pav. nurodyta lengvatinio importo[9] iš BLS+ šalių vertė 2016 m. Daugiausia importuota iš Pakistano – 74 proc. viso BLS+ importo.

[9] Lengvatinis importas yra reikalavimus atitinkantis importas, kuriam taikomos BLS+ lengvatos buvo faktiškai panaudotos.

4.2. BLS+ stebėsena

BLS+ grindžiama darnaus vystymosi sąvoka. Prisijungdamos prie BLS+, lengvatomis besinaudojančios šalys už palankesnes sąlygas patekti į ES rinką įsipareigoja veiksmingai įgyvendinti 27 pagrindines konvencijas.

BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys turėtų prisiimti atsakomybę ir politinius įsipareigojimus, o svarbiausia – užtikrinti, kad, nepaisant nustatytų trūkumų, laikui bėgant nuolat gerėtų jų atitiktis.

Bolivija

Nepaisant bendrosios socialinės ir ekonominės padėties, 2016–2017 m. Bolivija toliau darė didelę pažangą veiksmingai įgyvendindama įsipareigojimus dėl žmogaus teisių. Pirmiausia Bolivija stengėsi naikinti skurdą, gerinti galimybes siekti išsilavinimo, naudotis sveikatos paslaugomis, gauti maisto, būstą ir spręsti reprodukcinės sveikatos problemas. Vis dėlto didelį susirūpinimą tebekelia TDO Konvencijos Nr. 138 neatitinkantis minimalus įdarbinimo amžius.

Vykdydama BLS+ stebėseną, ES bendradarbiauja su lengvatomis besinaudojančia šalimi visose nepakankamo įgyvendinimo srityse.

4.2.1. Bendradarbiavimas su suinteresuotaisiais subjektais

Pareiga įrodyti, kad vykdomi privalomieji BLS+ įsipareigojimai, tenka lengvatomis besinaudojančiai šaliai[10]. Lengvatomis besinaudojančios šalys turėtų pateikti visą informaciją, kurios reikia, kad ES galėtų įvertinti, kaip jos laikosi BLS+ įsipareigojimų. Atliekant ES vertinimą, pirmiausia remiamasi naujausiomis tarptautinių stebėsenos įstaigų, pvz., TDO ir JT, ataskaitomis ir rekomendacijomis. ES aktyviai bendradarbiauja su šiomis tarptautinėmis organizacijomis, ypač todėl, kad JT ataskaitos teikiamos kas 4–5 metus, o tai yra ilgesnis laikotarpis nei dvejų metų BLS+ ataskaitų teikimo ciklas. Susitikimai su JT ir TDO stebėsenos įstaigomis ir jų vietos atstovais vyksta prieš ES BLS+ stebėsenos misijas ir po jų.

Pakistanas

Įvyko teigiamų pokyčių stiprinant žmogaus teisių sistemą ir imantis teisėkūros priemonių dėl moterų teisių, vaikų teisių, mažumų teisių, darbo teisių, taip pat pradėti rengti teisės aktai dėl, be kita ko, kovos su kankinimu, jaunimo justicijos ir translyčių asmenų teisių. Vis dėlto šios sritys, taip pat kankinimas, mirties bausmės taikymas, labai paplitęs vaikų darbas ir saviraiškos laisvės apribojimai kelia didelį susirūpinimą. Todėl bendroji žmogaus teisių padėtis yra nevienalytė ir Pakistanas turi dėti daugiau pastangų, kad užtikrintų teisės aktų vykdymą ir įgyvendinimą.

Šri Lanka

Šri Lanka padarė didelę pažangą gerindama valdymą ir žmogaus teisių laikymąsi. Šri Lanka gerai bendradarbiauja su JT sistemos atstovais. Vis dėlto jos vyriausybė dar neįgyvendino kelių svarbių reformų, kurios tiesiogiai lemia veiksmingą žmogaus teisių konvencijų pagal BLS+ įgyvendinimą, pirmiausia susijusių su Terorizmo prevencijos akto panaikinimu, pagrindinių teisinių apsaugos priemonių užtikrinimu ir kankinimu.

ES taip pat naudojasi kita plataus masto informacija ir prieš stebėsenos misijas arba jų metu ES ir lengvatomis besinaudojančiose šalyse susitinka su pilietinės visuomenės organizacijų (PVO), įskaitant profesines sąjungas, žmogaus teisių gynėjus, įmones ir darbdavius, atstovais. 2017 m. birželio mėn., siekiant pasikonsultuoti su PVO, surinkti jų informaciją ir sužinoti jų nuomones, buvo surengtas pilietinės visuomenės dialogas[11].

[10] BLS reglamento (Reglamento (ES) Nr. 978/2012) 15 straipsnio 2 dalis.

[11] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/august/tradoc_155993.07.17%20report%20for%20web%20page.pdf

Europos Parlamentas (toliau – EP) ir Taryba aktyviai dalyvauja įgyvendinant BLS+ ir stebint lengvatomis besinaudojančių šalių atitiktį. Reguliarūs susitikimai su valstybių narių atstovais rengiami BLS ekspertų grupėje ir Tarybos BLS darbo grupėje. Kartu su valstybių narių ekspertais buvo aptarti, be kita ko, iš BLS+ lengvatomis besinaudojančių šalių gauti atsakymai į suvestines ir informacija apie BLS+ stebėsenos misijų rezultatus.

Mongolija

Vykdant BLS+ dialogą ir teikiant paramą per ES lėšomis finansuojamą TDO projektą, Mongolija buvo paskatinta peržiūrėti darbo teisę. Mongolija patvirtino Nacionalinę lyčių lygybės programą, kad iki 2021 m. galėtų parengti politiką, kuria atsižvelgiama į lyčių aspektą. Neseniai priimtame Baudžiamajame kodekse pateikta su Konvencija prieš kankinimą deranti sąvokos „kankinimas“ apibrėžtis. Didelį susirūpinimą kelia galimas mirties bausmės grąžinimas ir paplitusi korupcija, daranti didelį poveikį žmogaus teisių padėčiai.

2016–2017 m. laikotarpiu EP Tarptautinės prekybos komitetas (INTA) surengė kelis pasikeitimus nuomonėmis BLS klausimais, įskaitant BLS+ lengvatomis besinaudojančių šalių padarytą pažangą, stebėsenos vizitus ir su BLS+ paraiškomis susijusį PVO vaidmenį. Komisijai ir EIVT taip pat buvo naudinga EP delegacijų misijų į konkrečias BLS+ šalis veikla.

4.2.2. BLS+ stebėsenos misijos

Vykdant BLS+ stebėseną, naudojamos dvi tarpusavyje susijusios priemonės. Pirmoji priemonė – suvestinė, t. y. su kiekviena konvencija susijusių pagrindinių trūkumų, kuriuos nustatė atitinkamos tarptautinės stebėsenos įstaigos (arba kurie buvo nustatyti remiantis kitais tiksliais ir patikimais šaltiniais), sąrašas. Visos BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys šią suvestinę gauna kasmet ir yra prašomos pakomentuoti nurodytus trūkumus.

Filipinai

Pažanga nustatyta tokiose srityse kaip lyčių lygybė, kova su prekyba žmonėmis, darbo teisės, sveikata, švietimas, socialinės ir ekonominės teisės, kova su korupcija ir aplinkos apsauga. Prezidentas R. Duterte pasirašė ES ir Filipinų partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, kurį dabar turi patvirtinti Senatas. Vis dėlto neteisminės egzekucijos, ypač kovojant su nelegaliais narkotikais, ir susijęs nebaudžiamumas tebekelia didelį susirūpinimą, kaip ir tai, kad gali būti grąžinama mirties bausmė ir mažinamas amžius, nuo kurio taikoma baudžiamoji atsakomybė.

Antroji priemonė – BLS+ dialogas, įskaitant BLS+ stebėsenos misijas, kurį palaikydama ES su valdžios institucijomis sąžiningai ir atvirai aptaria nustatytus trūkumus ir taisomuosius veiksmus. 2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu Komisija ir EIVT surengė stebėsenos misijas į Armėniją, Boliviją, Filipinus, Kirgiziją, Mongoliją, Pakistaną, Paragvajų, Šri Lanką ir Žaliąjį Kyšulį.

Per BLS+ stebėsenos misijas buvo galima aukštu lygmeniu palaikyti tiesioginius ryšius su vyriausybėmis, ministerijomis ir agentūromis, taip pat įmonėmis, vietos NVO ir PVO. Kartu su šalyse veikiančiomis tarptautinėmis JT ir TDO organizacijomis, pvz., JT vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuru, JT vystymosi programos (angl. UNDP) vykdytojais ir JT narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuru (angl. UNODC), rengti koordinaciniai susitikimai. Taip gerintas bendrasis suinteresuotųjų subjektų supratimas apie BLS+ sistemą ir apie konkrečius kiekvienos BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalies įsipareigojimus ir buvo lengviau vietoje rinkti informaciją iš pagrindinių suinteresuotųjų subjektų.

Vietos suinteresuotieji subjektai atlieka svarbų vaidmenį ragindami regioninės ir centrinės valdžios institucijas vykdyti BLS+ įsipareigojimus. Ypač įmonės, kaip

tiesiogiai muitų tarifų lengvatomis besinaudojantys subjektai, turėtų padėti valdžios institucijoms įgyvendinti atitinkamas 27 konvencijas.

BLS+ misija į Kirgiziją (2016 m. birželio mėn.)

Kirgizija prie BLS+ prisijungė tik 2016 m. sausio mėn., todėl ši misija buvo skirta BLS+ taikymo pradžiai ir preliminariai stebėsenai. Įsitikinta, kad labai veiksmingi BLS+ stebėsenos susitikimai, rengiami vykdant dialogą žmogaus teisių klausimais, nes per šį dialogą taip pat aptariami tokie BLS+ svarbūs klausimai kaip kankinimų ir netinkamo elgesio įkalinimo įstaigose prevencija ir darbas siekiant gerinti etninių grupių tarpusavio santykius, kovoti su diskriminacija, naikinti nuotakų grobimo praktiką ir gerinti vaiko teises. Įmonės domėjosi ekonominiais BLS+ pranašumais.

BLS+ misija į Boliviją (2016 m. birželio mėn.)

Kaip itin svarbus klausimas aptartas vaikų darbas, ypatingą dėmesį skiriant amžiaus, nuo kurio vaikai gali pradėti dirbti, mažinimui. Daugiausia gyventojų Pietų Amerikoje sudaro čiabuviai (apie 66 proc. visų gyventojų), todėl taip pat atkreiptas dėmesys į tai, kad čiabuviai turi turėti teisę iš anksto konsultuotis ir duoti sutikimą naudoti žemę, turėdami pakankamai informacijos.

BLS+ misija į Žaliąjį Kyšulį (2017 m. liepos mėn.)

Su žmogaus teisėmis susijusi padėtis Žaliajame Kyšulyje apskritai tebėra teigiama. Vis dar kyla problemų dėl smurto lyties pagrindu, vaiko teisių ir pavėluotu ataskaitų teikimu. Pastaruoju klausimu Žaliasis Kyšulys labai stengiasi išspręsti šią problemą ir šiuo atžvilgiu glaudžiai bendradarbiauja su TDO įgyvendindamas ES lėšomis finansuojamą gebėjimų stiprinimo projektą.

BLS+ misija į Paragvajų (2016 m. birželio mėn.)

Iš teigiamų iniciatyvų žmogaus teisių klausimais būtų galima paminėti tai, kad, naudojantis Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro (angl. OHCHR) parama, sukurta tarptautinių rekomendacijų dėl žmogaus teisių stebėsenos sistema (SIMORE). Kaip vienas iš pagrindinių susirūpinimą keliančių klausimų misijos metu aptartas vaikų darbas, pirmiausia susijęs su „criadazgo“ (darbu namų ūkyje).

BLS+ misija į Pakistaną (2016 m. lapkričio mėn.)

Per antrąją BLS+ misiją nustatyta teigiamų pokyčių, susijusių su institucijomis (pvz., įsteigta Nacionalinė žmogaus teisių komisija ir parengtas Nacionalinis žmogaus teisių veiksmų planas) ir teisėkūra (pvz., priimti kovos su prievartavimu ir kovos su žudymu dėl garbės teisės aktai). Vis dėlto tebėra didelių sunkumų, įskaitant susijusius su moterų, vaikų ir mažumų teisėmis, saviraiškos laisve, mirties bausmės taikymu, kankinimu ir gebėjimais įgyvendinti teisės aktus bei užtikrinti jų vykdymą.

BLS+ misija į Filipinus (2017 m. sausio – vasario mėn.)

Pastebėti teigiami pokyčiai tokiose srityse kaip lyčių lygybė, kova su prekyba žmonėmis, darbo teisės, reprodukcinė sveikata ir aplinkos apsauga. Pažanga svarbiausiais klausimais priklauso nuo teisės aktų, kuriuos dar turi priimti Kongresas. Didelis susirūpinimas tebekyla dėl to, kaip vykdoma kovos su nelegaliais narkotikais kampanija, pirmiausia kalbant apie teisę į gyvybę, teisines apsaugos priemones, tyrimų ir persekiojimo veiksmingumą, dėl bendradarbiavimo taikant JT mechanizmus, galimo mirties bausmės grąžinimo ir galimo amžiaus, nuo kurio taikoma baudžiamoji atsakomybė, sumažinimo.

BLS+ misija į Mongoliją (2017 m. kovo mėn.)

Per pirmąjį BLS+ stebėsenos vizitą nustatyta teigiamų teisėkūros srities pokyčių, pvz., tai, kad įsigaliojo naujasis Baudžiamasis kodeksas, persvarstytas Įstatymas dėl smurto šeimoje, Vaiko apsaugos įstatymas ir Vaikų teisių įstatymas. Naudodamasi pagalba, kuri teikta įgyvendinant ES lėšomis finansuojamą projektą, Mongolija padarė didelę pažangą TDO ataskaitų teikimo srityje. Mongolija taip pat siekia gerinti galimybes pasinaudoti visais BLS+ prekybos pranašumais.

BLS+ misija į Armėniją (2017 m. birželio mėn.)

Išsamiai aptarti svarbiausi Armėnijos spręstini klausimai, įskaitant veiksmingą 2014–2016 m. ir 2017–2019 m. žmogaus teisių veiksmų planų įgyvendinimą, naujo Teismų kodekso, Baudžiamojo kodekso ir Baudžiamojo proceso kodekso pateikimą Parlamentui, atskirą Kovos su smurtu šeimoje įstatymą ir išsamų kovos su diskriminacija įstatymą, derančius su tarptautiniais standartais, būtinybę (iš naujo) sukurti darbo inspekcijos sistemą ir daryti pažangą siekiant 1 kategorijos statuso pagal Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją (angl. CITES).

BLS+ misija į Šri Lanką (2017 m. rugsėjo mėn.)

Vykdant stebėsenos misiją į Šri Lanką, surengtą po to, kai jai 2017 m. gegužės mėn. buvo pradėta taikyti BLS+, taip pat lankytasi Džafnoje ir nustatyta, kad apskritai Šri Lanka daro pažangą įgyvendindama

27 konvencijas. Vis dėlto reikia dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti Terorizmo prevencijos aktą, spręsti paplitusio kankinimo problemą, atsiskaityti už priverstinį dingimą, grąžinti žemę buvusiose konfliktinėse teritorijose ir kovoti su profesinių sąjungų diskriminacija bei nesąžininga darbo praktika.

4.3. Techninės pagalbos ir vystymosi projektai

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija ir TDO įgyvendino konkrečius BLS+ projektus[12], siekdama padėti laikytis TDO ataskaitų teikimo ir įgyvendinimo reikalavimų šiose BLS+ šalyse: Armėnijoje, Filipinuose, Mongolijoje, Pakistane, Paragvajuje ir Žaliajame Kyšulyje. Šie projektai bus toliau įgyvendinami per artimiausius dvejus metus.

Armėnijoje, Paragvajuje ir Filipinuose pirmiausia siekta stiprinti viešojo administravimo įstaigų gebėjimus veiksmingai taikyti pagrindines TDO konvencijas. Žaliajame Kyšulyje TDO padėjo vietos administravimo institucijoms teikti laiku nepateiktas TDO ataskaitas. Pakistane pagrindinis tikslas buvo padėti rengti teisės aktus ir susijusias įgyvendinimo iniciatyvas dėl vaikų darbo panaikinimo ir priverstinio darbo. Mongolijoje, be gebėjimų stiprinimo siekiant užtikrinti ataskaitų teikimą laiku, TDO padėjo derinti teisės aktus su TDO Konvencija dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas.

Kai kurie svarbūs veiksmai įgyvendinant ES ir TDO projektus BLS+ šalyse

Žaliasis Kyšulys

Žaliajame Kyšulyje ES BLS+ veiksmais didintas trijų suinteresuotųjų subjektų grupių (vyriausybės, darbdavių ir darbuotojų) informuotumas apie pagrindines TDO konvencijas. Jais taip pat skatintos trišalės diskusijos apie teisės aktus, atsižvelgiant į TDO priežiūros įstaigų pateiktas pastabas. Be to, dabar Žaliasis Kyšulys laiku teikia ataskaitas, susijusias su Konvencijomis Nr. 87 ir 98 dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas. Dabar socialiniai partneriai geriau žino savo vaidmenį ir yra geriau pasirengę atsižvelgti į TDO priežiūros įstaigų pastabas.

Mongolija

Įgyvendinant ES ir TDO projektą, Mongolijai padėta geriau laikytis tarptautinių darbo standartų (toliau – TDS) ir teikti susijusias ataskaitas. Per šį projektą peržiūrėtas pagrindinių TDO konvencijų vertimas į mongolų kalbą ir padėta Mongolijai geriau suprasti prisiimtus įsipareigojimus. Įgyvendinant projektą taip pat surengtos trišalės konsultacijos dėl Darbo įstatymo peržiūros; dabar šis įstatymas geriau suderintas su pagrindiniais principais ir teisėmis darbe. Parengus politikos dokumentą TDS ir prekybos klausimais anglų ir mongolų kalbomis, taip pat rengiant aukšto lygio dialogus ir praktinius seminarus, padidintas vyriausybės, darbuotojų ir darbdavių supratimas apie pagrindinius principus ir teises darbe. Dabar, pasinaudojusi technine pagalba, Mongolija TDS ataskaitas teikia laiku.

Pakistanas

Įgyvendinus ES lėšomis finansuojamą gebėjimų stiprinimo iniciatyvą, federalinės ir provincijų darbo tarnybos galėjo pagerinti su ratifikuotomis TDO konvencijomis susijusių ataskaitų teikimą. Per 2017 m. sausio, vasario ir balandžio mėn. surengtus TDO praktinius seminarus padėta stiprinti socialinį dialogą federaliniuose ir provincijų trišaliuose konsultaciniuose komitetuose. Per praktinius seminarus darbo tarnybos susitiko su darbdavių ir darbuotojų organizacijų atstovais, siekdamos pagerinti jų supratimą apie pagrindinius darbo standartus.

[12] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155843.pdf

Imdamasi ES BLS+ veiksmų ir atsižvelgdama į neseniai perduotas teisėkūros užduotis, TDO taip pat siūlė konkrečią techninę paramą Beludžistano vyriausybei, rengiant persvarstytų darbo įstatymų rinkinį. Siekiant užtikrinti geresnį teisės aktų derėjimą su TDO principais, rengtos konsultacijos su socialiniais partneriais.

Filipinai

ES BLS+ veiksmais Filipinuose, atsižvelgiant į 2017 m. vasario mėn. vykusios TDO tiesioginių ryšių misijos rekomendacijas, pirmiausia siekta sukurti tokią aplinką, kurioje būtų galima užtikrinti asociacijų laisvę ir vykdyti kolektyvines derybas. ES BLS+ veiksmais sudarytos sąlygos darbo tarnybų ir socialinių partnerių diskusijoms. Per jas parengtas trišalis manifestas, kuriuo įsipareigota veiksmingai įgyvendinti asociacijų laisvės bei kolektyvinių derybų principus ir šiuo tikslu parengti nacionalinius veiksmų planus.

Be to, 2017 m. visose BLS+ šalyse buvo pradėti įgyvendinti projektai, kuriais siekiama padėti vietos PVO[13] ir socialiniams partneriams dalyvauti BLS+. 2017 m. projektų grupės vykdė informacijos rinkimo misijas, siekdamos nustatyti pagrindinius klausimus, susijusius su jų projektais, vykdysimais su vietos PVO. Kitu ataskaitiniu laikotarpiu Komisija toliau svarstys, kaip būtų galima padėti lengvatomis besinaudojančioms šalims, teikiant joms praktines žinias, techninę pagalbą ir įgyvendinant specialius gebėjimų stiprinimo projektus.

4.4. Prie šios ataskaitos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas dėl BLS+

Prie šios antrosios dvimetės ataskaitos dėl BLS, kaip ir prie 2016 m. BLS ataskaitos, pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas dėl BLS+. Šiame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente išsamiai vertinama, kaip kiekviena BLS+ lengvatomis besinaudojanti šalis vykdo prisiimtus BLS+ įsipareigojimus žmogaus teisių, darbo teisių, aplinkos ir gero valdymo srityse. Jame vertinama pažanga, trūkumai, būsimi veiksmai ir prioritetai, siekiant veiksmingai įgyvendinti pagrindines 27 konvencijas.

4.5. Laikotarpio vidurio vertinimo ataskaita

BLS reglamente[14] nurodyta, kad Komisija po penkerių metų nuo BLS reglamento įsigaliojimo Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitą dėl BLS reglamento taikymo. Šioje laikotarpio vidurio vertinimo ataskaitoje bus vertinama, ar BLS reglamentu pasiekiami jame nustatyti tikslai. Į jos išvadas bus atsižvelgiama rengiant naują BLS. Ataskaita turėtų būti patvirtinta pirmąjį 2018 m. pusmetį.

5. IŠVADOS

Dvišalėje ataskaitoje dėl BLS apžvelgiama, kaip įgyvendinama dabartinė BLS nuo tada, kai 2014 m. sausio mėn. pagal ją buvo pradėtos taikyti muitų tarifų lengvatos. Pridedamame Komisijos tarnybų darbiniame dokumente aprašoma žmogaus teisių,

[13] http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/july/tradoc_155843.pdf

[14] Reglamentas (ES) Nr. 978/2012, kuriuo taikoma bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistema.

socialinė ir aplinkos padėtis BLS+ lengvatomis besinaudojančiose šalyse. Šis dokumentas sudaro pilietinės visuomenės bendradarbiavimo su lengvatomis besinaudojančių šalių vyriausybėmis platformą.

Per šį stebėsenos ciklą BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys ragintos prisiimti didesnę atsakomybę įgyvendinant 27 konvencijas ir aktyviau spręsti suvestinėse išvardytas ir per BLS+ stebėsenos misijas iškeltas problemas.

Pirmąkart į šią ataskaitą įtraukta Kirgizija. Ji prie BLS+ prisijungė 2016 m. sausio mėn. Šri Lanka prie BLS+ vėl prisijungė 2017 m. gegužės mėn., todėl jos stebėsenos laikotarpis buvo trumpesnis nei šeši mėnesiai. Armėnijoje vykdant stebėseną pavyko paskatinti vietos pilietinės visuomenės dalyvavimą. Kadangi nėra Jungtinėms Tautoms ir Tarptautinei darbo organizacijai pateiktų naujausių ataskaitų, stebėsenos misija į Žaliąjį Kyšulį buvo labai svarbi siekiant surinkti ES vertinimui atlikti reikiamą informaciją. Per stebėsenos misiją į Filipinus ES galėjo išreikšti susirūpinimą dėl pastaruoju metu vykusių su žmogaus teisėmis susijusių pokyčių, bet taip pat pripažinti pažangą darbo teisių ir socialinės bei ekonominės politikos srityse. Paragvajuje ir Bolivijoje, dalyvaujant visiems susijusiems suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant TDO ir Jungtinių Tautų vaikų fondo (angl. UNICEF) atstovus, atvirai aptarta vaikų darbo problema. Gruzija į ataskaitą įtraukta paskutinį kartą, nes dėl išsamaus ir visapusiško LPS su ES jai BLS+ nebetaikoma.

Apskritai, vykdant BLS+ stebėseną, užtikrintas struktūrinis požiūris ir tvirtas pagrindas, pagal kurį galima įvertinti kiekvieną BLS+ lengvatomis besinaudojančią šalį, remiantis JT ir TDO stebėsenos įstaigų nustatytais faktais ir iš trečiųjų šalių, įskaitant pilietinę visuomenę, socialinius partnerius, Europos Parlamentą ir Tarybą, gauta informacija. BLS+ stebėsena visapusiškai integruota į ES dvišalę sistemą ir dialogus, įskaitant dialogus žmogaus teisių klausimais. Pavyzdžiui, taikant BLS+ tokioms šalims kaip Pakistanas, Šri Lanka, Mongolija ir Bolivija, paskatintas aktyvesnis jų dalyvavimas ES dialoguose žmogaus teisių klausimais. Be to, dialogai žmogaus teisių klausimais buvo platforma, kurioje buvo galima aptarti su BLS+ susijusius žmogaus teisių klausimus. BLS+ pagerino tarpusavio sąsajas ir sustiprino šių dviejų priemonių tarpusavio poveikį.

Nors BLS yra svarbi priemonė, kuria naudojantis lengvatomis besinaudojančiose šalyse galima spręsti susirūpinimą keliančius su žmogaus teisėmis ir darbu susijusius klausimus, ES yra įsipareigojusi taikyti visas susijusias politikos ir kitas priemones, siekdama padėti šioms šalims siekti darnaus vystymosi ir gero valdymo tikslų. Atsižvelgiant į šių klausimų pobūdį ir būtinybę ieškoti struktūrinių ir ilgalaikių sprendimų, taikant BLS reikia, kad ES ir lengvatomis besinaudojančios šalys prisiimtų nuolatinius ilgalaikius įsipareigojimus.

Kitas 2018–2019 m. ataskaitinis laikotarpis prasidės nauju dvimečiu suvestinių ciklu ir pirmąjį 2018 m. pusmetį vyksiančiomis stebėsenos misijomis. Iki 2019 m. pabaigos Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks savo trečiąją dvimetę ataskaitą dėl BLS ir joje ypatingą dėmesį skirs visose BLS+ lengvatomis besinaudojančiose šalyse nustatytų tendencijų vertinimui.

6. ĮPRASTINĖS BLS IR VIG SISTEMOS LENGVATOMIS BESINAUDOJANČIOS ŠALYS

1 lentelė. 2016–2017 m. įprastinės BLS lengvatomis besinaudojančios šalys

	2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu įprastinės BLS lengvatomis besinaudojančios šalys	Lengvatomis besinaudojančių šalių statuso pokyčiai 2016–2017 m.
1.	Kamerūnas	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. sausio 1 d.
2.	Kuko Salos	
3.	Dramblio Kaulo Krantas	
4.	Fidžis	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. sausio 1 d.
5.	Gana	
6.	Indija	
7.	Indonezija	
8.	Irakas	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. sausio 1 d.
9.	Kenija	
10.	Maršalo Salos	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. sausio 1 d.
11.	Mikronezija (Mikronezijos Federacinės Valstijos)	
12.	Nauru	
13.	Nigerija	
14.	Niujė	
15.	Kongo Respublika	
16.	Šri Lanka	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. gegužės 18 d. įgijusi BLS+ statusą.
17.	Svazilandas	
18.	Sirija	
19.	Tadžikistanas	
20.	Tonga	
21.	Ukraina	Pasitrauks iš sistemos 2018 m. sausio 1 d.
22.	Uzbekistanas	
23.	Vietnamas	

2 lentelė. 2016–2017 m. BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys

	2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu BLS+ lengvatomis besinaudojančios šalys	BLS+ lengvatomis besinaudojančių šalių statuso pokyčiai 2016–2017 m.
1.	Armėnija	
2.	Bolivija	
3.	Žaliasis Kyšulys	
4.	Gruzija	Pasitraukė iš sistemos 2017 m. sausio 1 d.
5.	Kirgizija	Prisijungė prie sistemos 2016 m. sausio 27 d.
6.	Mongolija	
7.	Pakistanas	
8.	Paragvajus	
9.	Filipinai	
10.	Šri Lanka	Prisijungė prie sistemos 2017 m. gegužės 18 d.

3 lentelė. 2016–2017 m. VIG lengvatomis besinaudojančios šalys

	2016–2017 m. ataskaitiniu laikotarpiu VIG lengvatomis besinaudojančios šalys		
1.	Afganistanas	27.	Mauritanija
2.	Angola	28.	Malavis
3.	Bangladešas	29.	Mianmaras / Birma
4.	Butanas	30.	Mozambikas
5.	Burkina Fasas	31.	Nepalas
6.	Burundis	32.	Nigeris
7.	Beninas	33.	Ruanda
8.	Kambodža	34.	Samoa
9.	Čadas	35.	Siera Leonė
10.	Kongo Demokratinė Respublika	36.	Senegalas
11.	Centrinės Afrikos Respublika	37.	Saliamono Salos
12.	Komorų Salos	38.	Somalis
13.	Džibutis	39.	Pietų Sudanas
14.	Eritrėja	40.	Sudanas
15.	Etiopija	41.	San Tomė ir Prinsipė
16.	Gambija	42.	Tanzanija
17.	Gvinėja	43.	Rytų Timoras
18.	Pusiaujo Gvinėja	44.	Togas
19.	Bisau Gvinėja	45.	Tuvalu
20.	Haitis	46.	Uganda
21.	Kiribatis	47.	Vanuatu
22.	Laosas (Liaudies Demokratinė Respublika)	48.	Jemenas
23.	Liberija	49.	Zambija
24.	Lesotas		
25.	Madagaskaras		
26.	Malis		

7. LENTELĖS, KURIOSE PATEIKTA STATISTINĖ INFORMACIJA APIE BLS LENGVATOMIS BESINAUDOJANČIAS ŠALIS 2016 M. GRUODŽIO 1 D.

4 lentelė. Visų BLS šalių lengvatinio importo vertė (tūkst. EUR)

	2014				2015				2016			
	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis
Įprastinė BLS	136 293 050	37 617 869	27 712 803	74%	138 379 251	45 327 097	30 871 383	68%	130 968 548	47 080 530	31 661 403	67%
BLS+	13 324 942	7 129 263	6 177 630	87%	15 476 883	8 413 704	7 153 681	85%	15 132 431	8 687 292	7 485 760	86%
VIG	37 500 741	19 614 129	17 058 019	87%	37 922 199	23 735 273	22 264 102	94%	36 175 387	25 573 515	23 534 339	92%
Iš viso BLS	**187 118 733**	**64 361 261**	**50 948 452**	**79%**	**191 778 333**	**77 476 074**	**60 289 166**	**78%**	**182 276 366**	**81 341 337**	**62 681 502**	**77%**

5 lentelė. Lengvatinio importo į ES vertė pagal įprastinės BLS lengvatomis besinaudojančias šalis (tūkst. EUR)

	2014				2015				2016			
Įprastinė BLS	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis
	136 293 050	**37 617 869**	**27 712 803**	**73,7%**	**138 379 251**	**45 327 097**	**30 871 383**	**68,1%**	**130 968 548**	**47 080 530**	**31 661 403**	**67,2%**
Kamerūnas	2 148 042	32 560	39	0,1%	1 781 293	150 204	12 054	8,0%	1 773 132	120 563	6 323	5,2%
Kongas	1 523 993	82 830	67 269	81,2%	1 764 705	40 965	31 126	76,0%	1 048 910	34 069	14 331	42,1%
Kuko Salos	1 496	97	61	62,8%	1 906	58	3	5,2%	8 660	246	31	12,7%
Fidžis	97 685	1 301	3	0,2%	85 504	5 532	421	7,6%	60 313	6 767	142	2,1%
Gana	2 864 884	150 575	127	0,1%	2 631 417	737 363	804	0,1%	2 287 705	683 385	868	0,1%
Indija	35 582 745	16 987 636	15 031 426	88,5%	37 822 096	18 910 730	16 698 497	88,3%	37 664 155	18 864 567	16 622 456	88,1%
Indonezija	13 917 691	6 279 700	4 511 742	71,8%	14 672 861	7 176 336	5 017 542	69,9%	13 988 094	7 272 570	5 164 449	71,0%
Irakas	11 518 140	5 232	146	2,8%	12 100 516	7 918	2 080	26,3%	10 404 550	3 832	1 041	27,2%
Dramblio Kaulas	3 247 091	319 695	366	0,1%	4 241 390	1 287 254	3 261	0,3%	4 523 986	1 294 501	2 070	0,2%
Kenija	1 140 708	190 922	138 111	72,3%	1 302 367	864 017	19 935	2,3%	1 268 292	869 747	16 345	1,9%
Maršalo Salos	146 012	423	-	0,0%	116 787	505	-	0,0%	186 992	20 856	-	-
Mikronezija	612	171	127	74,3%	538	509	215	42,3%	452	444	112	25,3%
Nauru	82	31	-	0,0%	626	175	-	0,0%	95	53	-	0,0%
Nigerija	27 792 156	207 878	135 410	65,1%	18 402 503	129 416	94 963	73,4%	10 833 197	158 137	102 210	64,6%
Niujė	127	108	1	0,8%	227	10	0	1,0%	267	181	-	0,0%
Šri Lanka*	2 163 151	1 799 337	1 073 969	59,7%	2 337 415	1 966 849	1 078 955	54,9%	2 395 894	2 022 993	1 105 615	54,7%
Svazilandas	150 572	5 140	46	0,9%	133 591	19 474	109	0,6%	121 857	21 069	56	0,3%
Sirija	85 008	25 209	3 443	13,7%	80 265	25 358	4 405	17,4%	49 463	20 213	8 911	44,1%
Tadžikistanas	52 422	14 897	10 571	71,0%	46 363	12 107	11 286	93,2%	81 953	12 953	11 823	91,3%
Tonga	906	71	54	75,9%	379	136	95	70,3%	863	125	35	28,2%
Ukraina	12 003 711	2 495 103	1 473 299	59,0%	11 309 183	2 676 266	1 185 545	44,3%	11 604 889	3 379 200	1 400 536	41,4%
Uzbekistanas	146 175	75 976	60 465	79,6%	117 222	69 750	57 747	82,8%	117 529	86 579	74 625	86,2%
Vietnamas	21 709 640	8 942 978	5 206 129	58,2%	29 430 096	11 246 165	6 652 339	59,2%	32 547 301	12 207 480	7 129 422	58,4%

6 lentelė. Lengvatinio importo į ES vertė pagal VIG lengvatomis besinaudojančias šalis (tūkst. EUR)*

VIG	2014				2015				2016			
	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis
	37 500 741	**19 614 129**	**17 058 019**	**87,0%**	**37 922 199**	**23 735 273**	**22 264 102**	**93,8%**	**36 175 387**	**25 573 515**	**23 534 339**	**92,0%**
Afganistanas	35 033	16 943	6 966	41,1%	25 208	6 164	3 691	59,9%	18 932	5 680	2 855	50,3%
Angola	9 361 175	50 117	20 937	41,8%	7 153 713	39 948	18 089	45,3%	4 156 215	69 812	30 828	44,2%
Bangladešas	12 320 951	12 259 151	11 776 557	96,1%	15 085 588	15 017 416	14 642 919	97,5%	16 355 547	16 292 347	15 614 030	95,8%
Beninas	44 864	12 270	11 246	91,7%	45 236	5 535	3 968	71,7%	39 234	5 123	4 817	94,0%
Butanas	14 927	14 790	14 416	97,5%	48 501	16 726	16 102	96,3%	2 606	2 140	1 884	88,0%
Burkina Fasas	111 601	11 697	9 849	84,2%	58 116	11 204	9 576	85,5%	109 132	10 911	9 899	90,7%
Burundis	21 359	414	86	20,7%	38 785	362	322	89,0%	31 850	291	260	89,3%
Kambodža	3 019 263	3 008 589	2 778 838	92,4%	4 060 331	4 005 450	3 772 302	94,2%	4 571 947	4 505 346	4 177 745	92,7%
Centrinės Afrikos Respubli	6 253	181	157	87,0%	12 044	58	3	4,6%	16 544	596	6	1,1%
Čadas	13 789	319	-	0,0%	108 771	616	-	0,0%	114 696	1 003	-	0,0%
Komorai	10 640	6 782	1 536	22,6%	10 947	5 605	5 487	97,9%	15 655	7 505	7 168	95,5%
Kongo Demokratinė Respu	1 003 279	8 202	6 240	76,1%	481 672	10 079	5 181	51,4%	740 378	5 977	3 566	59,7%
Džibutis	8 233	3 771	62	1,6%	13 103	2 635	-	0,0%	23 592	5 557	211	3,8%
Pusiaujo Gvinėja	3 643 048	227 486	210 568	92,6%	1 931 886	45 310	33 132	73,1%	1 237 764	22 825	19 052	83,5%
Eritrėja	8 234	2 505	2 378	94,9%	41 742	2 498	2 294	91,9%	13 108	2 172	2 031	93,5%
Etiopija	550 548	252 196	248 726	98,6%	676 177	333 655	256 378	76,8%	711 534	399 735	245 195	61,3%
Gambija	17 627	9 276	8 561	92,3%	16 900	11 472	11 261	98,2%	14 077	10 535	9 933	94,3%
Gvinėja	454 347	1 648	658	39,9%	644 545	1 566	740	47,3%	522 968	2 647	811	30,7%
Bisau Gvinėja	3 329	12	-	0,0%	1 985	1 047	-	0,0%	1 602	404	-	0,0%
Haitis	31 331	17 794	3 324	18,7%	33 006	14 017	12 483	89,1%	39 015	15 527	13 343	85,9%
Kiribatis	53	32	25	76,8%	142	59	-	0,0%	152	97	-	0,0%
Laosas	222 578	195 086	191 073	97,9%	235 114	195 855	189 968	97,0%	234 482	177 167	169 889	95,9%
Lesotas	247 359	1 566	484	30,9%	254 450	1 993	1 411	70,8%	207 530	2 889	2 047	70,9%
Liberija	284 022	3 400	423	12,4%	187 013	585	-	0,0%	273 678	4 342	379	8,7%
Madagaskaras	826 063	534 460	21 331	4,0%	922 271	573 703	4 774	0,8%	934 020	702 449	9 850	1,4%
Malavis	289 986	266 631	251 596	94,4%	321 254	287 017	270 725	94,3%	267 862	215 102	214 041	99,5%
Malis	39 253	4 400	3 628	82,5%	39 323	5 510	4 176	75,8%	36 620	5 730	4 776	83,3%
Mauritanija	544 977	172 679	164 746	95,4%	475 350	221 069	212 175	96,0%	427 029	224 212	217 873	97,2%
Mozambikas	1 346 297	1 143 588	292 715	25,6%	1 423 821	1 170 217	1 137 842	97,2%	1 301 696	970 577	964 758	99,4%
Mianmaras	355 447	313 704	298 065	95,0%	645 322	562 714	534 806	95,0%	971 484	875 939	827 432	94,5%
Nepalas	86 408	77 883	72 205	92,7%	97 418	86 983	80 420	92,5%	94 310	83 407	77 089	92,4%
Nigeris	118 520	2 958	1 931	65,3%	116 763	3 308	2 726	82,4%	116 135	3 692	3 080	83,4%
Ruanda	46 415	538	107	20,0%	63 219	937	647	69,0%	51 351	1 991	948	47,6%
Samoa	1 076	867	310	35,8%	2 271	1 778	224	12,6%	1 882	1 475	293	19,9%
San Tomė ir Prinsipė	7 999	175	112	64,0%	8 414	141	98	69,0%	10 382	183	98	53,5%

*Bendrą importą sudaro visas importas, įskaitant produktus, kuriems automatiškai taikomi didžiausio palankumo režimo (toliau – DPR) nuliniai muitų tarifai. VIG sistemos reikalavimus atitinkančiu importu laikomi tik pagal VIG sistemą importuojami produktai, kuriems netaikomas DPR nulinis muitas.

6 lentelė (tęsinys). Lengvatinio importo į ES vertė pagal VIG lengvatomis besinaudojančias šalis (tūkst. EUR)*

VIG	2014				2015				2016			
	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis
Senegalas	391 649	281 694	276 858	98,3%	411 225	293 897	286 079	97,3%	416 309	266 077	255 260	95,9%
Siera Leonė	220 043	480	80	16,6%	238 444	3 939	3 280	83,3%	223 681	1 796	533	29,7%
Saliamono Salos	62 985	62 069	61 950	99,8%	68 308	67 718	66 356	98,0%	53 495	52 945	52 848	99,8%
Somalis	2 589	122	6	4,7%	8 587	117	-	0,0%	13 047	569	15	2,7%
Pietų Sudanas	117	32	-	0,0%	182	52	-	0,0%	304	106	70	66,7%
Sudanas	204 463	107 837	101 344	94,0%	211 637	83 319	81 717	98,1%	182 874	23 463	22 751	97,0%
Tanzanija	588 179	281 806	119 833	42,5%	686 687	356 266	346 966	97,4%	620 682	323 841	317 287	98,0%
Rytų Timoras	11 955	43	-	0,0%	5 984	47	-	0,0%	5 369	71	-	0,0%
Togas	83 505	20 254	19 154	94,6%	70 005	21 854	20 093	91,9%	102 321	33 250	24 095	72,5%
Tuvalu	513	476	-	0,0%	512	454	-	0,0%	51	28	-	0,0%
Uganda	447 656	149 922	31 573	21,1%	488 899	157 883	154 426	97,8%	444 743	150 527	148 279	98,5%
Vanuatu	1 842	403	334	82,8%	11 748	4 512	414	9,2%	3 334	1 475	370	25,1%
Jemenas	83 951	10 574	8 268	78,2%	17 461	7 077	3 016	42,6%	18 623	6 285	4 574	72,8%
Zambija	305 011	76 308	38 765	50,8%	422 117	94 907	67 838	71,5%	425 544	77 696	72 067	92,8%

7 lentelė. Lengvatinio importo į ES vertė pagal BLS+ lengvatomis besinaudojančias šalis (tūkst. EUR)*

BLS+	2014				2015				2016			
	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis	Bendras importas	BLS reikalavimus atitinkantis importas	BLS lengvatinis importas	Lengvatų panaudojimo lygis
	13 324 942	**7 129 263**	**6 177 630**	**86,7%**	**15 476 883**	**8 413 704**	**7 153 681**	**85,0%**	**15 132 431**	**8 687 292**	**7 485 760**	**86,2%**
Armėnija	192 932	47 343	42 435	89,6%	268 322	115 211	103 588	89,9%	310 034	116 432	107 772	92,6%
Bolivija	518 567	107 094	102 577	95,8%	596 432	84 340	80 755	95,7%	529 748	58 705	55 225	94,1%
Žaliasis Kyšulys	96 849	55 897	54 716	97,9%	63 283	53 279	51 519	96,7%	70 595	68 077	65 690	96,5%
Gruzija	621 360	213 860	100 401	46,9%	688 607	312 638	31 302	10,0%	513 241	244 174	6 562	2,7%
Kirgizijos Respub	68 806	12 000	8 248	68,7%	48 834	10 089	6 581	65,2%	72 291	6 091	3 245	53,3%
Mongolija	71 146	17 952	15 101	84,1%	80 086	18 732	16 277	86,9%	64 237	18 210	15 286	83,9%
Pakistanas	5 390 009	4 775 255	4 557 142	95,4%	5 953 902	5 450 261	5 235 525	96,1%	6 197 304	5 775 157	5 521 262	95,6%
Paragvajus	1 098 733	72 824	69 349	95,2%	1 057 067	46 567	42 275	90,8%	1 074 715	41 912	36 736	87,7%
Filipinai	5 266 541	1 827 039	1 227 661	67,2%	6 720 351	2 322 588	1 585 860	68,3%	6 300 265	2 358 534	1 673 980	71,0%